

RAPORT DE EVALUARE FINALĂ A STRATEGIEI DE
DEZVOLTARE LOCALĂ PENTRU ASOCIAȚIA
GRUP DE ACTIUNE LOCALA

PODGORIA PANCIU

BENEFICIAR: ASOCIAȚIA GRUP DE ACTIUNE LOCALA PODGORIA PANCIU
Sub-Masura 19.4 - „Sprijin pentru cheltuieli de funcționare și animare”
Programul National de Dezvoltare Rurală 2014 - 2020

SEPTEMBRIE 2025

Cuprins

I.	Rezumat.....	3
II.	Introducere.....	4
	2.1 Sopotul raportului de evaluare.....	5
III.	Informatii generale privind SDL.....	6
	3.1 Informatii despre GAL si activitatea GAL-ului	6
	3.2 Scurta descriere a SDL, a masurilor si bugetului, inclusive modificarile de SDL si evolutia alocarii financiare ca urmare a realocarilor financiare, bonusarilor.....	7
IV.	Cadrul de evaluare si metodologia.....	11
V.	Analiza de ansamblu a eficacitatii SDL	16
	5.1 Eficacitatea financiara a masurilor la nivel de SDL.....	15
	5.2 Eficacitatea SDL, la nivel de domeniu de interventie.....	19
VI.	Raspuns la intrebarile de evaluare.....	23
VII.	Factori de success si esec in implementarea SDL.....	30
VIII.	Concluzii si recomandari.....	34

ABREVIERI

AFIR	– Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale
CDRJ	– Compartiment de Dezvoltare Rurală Județean
CS	– Comitet de selecție
DGDR AM	
PNDR	– Direcția Generală Dezvoltare Rurală - Autoritate de Management pentru Programul Național de Dezvoltare Rurală
DI	– Domeniu de intervenție
EURI	– Instrumentul de Redresare al Uniunii Europene
FEADR	– Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală
GAL	– Grup de Acțiune Locală
MADR	– Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
OJFIR	– Oficiul Județean pentru Finanțarea Investițiilor Rurale
PNDR	– Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020
RNDR	– Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală
SLIN	– Serviciul LEADER și Investiții Nonagricole
SDL	– Strategie de Dezvoltare Locală

I. Rezumat

Rezumatul evaluării: Strategia de Dezvoltare Locală (SDL) a GAL Podgoria Panciu pentru perioada 2014–2020 a fost implementată cu succes moderat, reușind să abordeze o gamă largă de nevoi locale prin 9 măsuri distincte, aliniată la prioritățile politicii de dezvoltare rurală a UE . Prin această strategie, GAL-ul a investit fonduri publice însumând peste **1,8 milioane euro** (inclusiv ~360 mii euro pentru funcționare și animare) în proiecte locale, generând rezultate notabile: modernizarea a cel puțin **o exploatație agricolă** și instalarea a **3 tineri fermieri, diversificarea economiei locale** prin crearea a circa **12 locuri de muncă** non-agricole noi, **îmbunătățirea infrastructurii** (sociale și de bază) cu impact direct asupra a peste **30.000 de locuitori** ai teritoriului, precum și **promovarea incluziunii sociale** pentru aproximativ **100 de persoane vulnerabile** (ex. membri ai comunității rome) prin servicii și facilități noi sau modernizate. De asemenea, SDL a finanțat a avut prevazuta **crearea unei forme asociative locale** (cooperare de tip lanț scurt) și a fost orientată spre **îmbunătățirea competențelor** locuitorilor prin activități de formare și transfer de cunoștințe, consolidând astfel capitalul social și uman local.

Concluzii cheie: Strategia a fost relevantă, răspunzând celor 15 nevoi prioritare identificate la nivel local, și a demonstrat **eficacitate** în atingerea principalelor sale obiective, în pofida constrângerilor de resurse. Intervențiile au fost în general **eficiente**, mobilizând un parteneriat public-privat solid (88,9% parteneri privați/civil și doar 11,1% autorități și fonduri complementare (ex. coordonarea cu axa 5.2 POCU pentru măsuri soft complementare investițiilor hard și implementarea complementara a unor proiecte destinate tinerilor NeetS din POCU .

Valoarea adăugată LEADER s-a concretizat prin abordarea *de jos în sus* în planificare și prin caracterul inovator al proiectelor finanțate (ex. prima finanțare nerambursabilă pentru nevoi

sociale cronice în teritoriu, precum și prin animarea teritoriului (informarea a sute de localnici și implicarea activă a acestora în proiecte).

Recomandări principale: Pentru viitor, se recomandă menținerea și extinderea focusului pe incluziune socială și combaterea sărăciei (domeniu în care SDL a adus îmbunătățiri notabile, dar unde nevoile rămân ridicate în zonă). De asemenea, este oportună creșterea alocărilor pentru dezvoltarea economiei non-agricole și a infrastructurii de bază, dat fiind impactul pozitiv al proiectelor realizate asupra ocupării și calității vieții.

Nu în ultimul rând, GAL ar trebui să continue și să aprofundeze colaborarea între actorii locali (ex. cooperative, parteneriate public-privat) și să consolideze mecanismele de monitorizare și evaluare, inclusiv colectarea feedback-ului beneficiarilor, pentru a asigura o implementare cât mai eficace a viitoarelor strategii.

II. Introducere

Contextul și scopul evaluării: Prezentul raport constituie evaluarea finală a Strategiei de Dezvoltare Locală a Grupului de Acțiune Locală (GAL) Podgoria Panciu, implementată în perioada de programare 2014–2020. Strategia a fost elaborată în anul 2016 în cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală (PNDR 2014–2020) și a vizat dezvoltarea integrată a teritoriului GAL, în conformitate cu abordarea LEADER. Evaluarea finală are drept scop analizarea **eficacității, eficienței și impactului** SDL în raport cu obiectivele sale, precum și identificarea lecțiilor învățate și a recomandărilor pentru viitoarea perioadă de programare. De asemenea, raportul examinează modul în care principiile LEADER (abordarea *bottom-up*, parteneriatul public-privat, inovarea, cooperarea etc.) și-au adus contribuția la rezultatele obținute – adică **valoarea adăugată LEADER**.

Metodologia evaluării: Evaluarea a fost realizată conform cadrului de evaluare descris în Secțiunea 4, îmbinând analiza datelor administrative de monitorizare cu metode calitative. Au fost analizate documentele SDL (versiunea initiala a SDL si ultima versiunea actualizată

la 27.11.2024) și rapoartele de implementare, s-au examinat indicatorii de realizare și de rezultat stabiliți în fișele măsurilor, iar pentru aspectele calitative s-au colectat informații prin **chestionare** adresate beneficiarilor (e.g. pentru a măsura gradul de satisfacție al acestora) și **interviuri** cu factori interesați locali (personal GAL, reprezentanți ai autorităților locale, membri ai parteneriatului GAL). De asemenea, s-a avut în vedere și o analiză de context socio-economic (diagnosticul inițial al teritoriului din SDL) pentru a aprecia relevanța și sustenabilitatea intervențiilor. Cadrul de evaluare a inclus criterii precum relevanța (măsura în care obiectivele SDL răspund nevoilor locale), eficacitatea (gradul de atingere a obiectivelor și țințelor), eficiența (raportul cost-rezultat) și impactul/valoarea adăugată (schimbările generate în comunitate față de situația inițială, inclusiv datorate metodologiei LEADER).

Structura raportului:

În continuare, Secțiunea 3 oferă informații generale despre SDL GAL Podgoria Panciu, pentru a contextualiza evaluarea. Secțiunea 4 prezintă cadrul de evaluare și metodologia în detaliu, incluzând temele de evaluare, întrebările cheie, criteriile, indicatorii și metodele de colectare a datelor. Secțiunea 5 sintetizează analiza de ansamblu a eficacității strategiei, în timp ce Secțiunea 6 formulează răspunsuri documentate la întrebările de evaluare. Factorii de succes și eșec identificați pe parcursul implementării SDL sunt discutați în Secțiunea 7, iar Secțiunea 8 încheie raportul cu concluziile generale și recomandări pentru îmbunătățirea intervențiilor viitoare.

II. 1 Scopul raportului de evaluare

Scopul evaluării finale este de a analiza în ce măsură implementarea SDL 2014–2020 și-a atins obiectivele propuse, ce rezultate și impact a generat în teritoriu și ce lecții pot fi învățate. De asemenea, evaluarea urmărește să evidențieze elementele de valoare adăugată aduse de abordarea LEADER în dezvoltarea locală.

Raportul este structurat în opt secțiuni principale, conform cerințelor, acoperind: o sinteză a constatărilor (Rezumat), contextul și scopul evaluării (Introducere), descrierea SDL și a

implementării sale (Informații generale), metodologia de evaluare utilizată (Cadrul de evaluare și metodologia), analiza gradului de realizare a strategiei (Analiza de ansamblu a eficacității SDL), răspunsurile detaliate la întrebările de evaluare (Răspuns la întrebările de evaluare), factorii de succes și eșec identificați, respectiv concluziile finale și recomandările formulate. Tonul analizei este unul **clar, obiectiv și profesionist**, argumentația fiind bazată exclusiv pe date și informații din SDL GAL PODGORIA PANCIU (versiunea finală aprobată) și pe evidențele rezultate din implementare.

III . Informații generale privind SDL

Teritoriul GAL Podgoria Panciu: Teritoriul acoperit de GAL Podgoria Panciu este situat în zona de podgorie a județului Vrancea (zona piemontană a Subcarpaților de Curbură) și cuprinde 7 unități administrativ-teritoriale: comunele Bolotești, Fitionești, Movilița, Păunești, Străoane, Țifești și orașul Panciu. Suprafața totală este de **~500,56 km²**, cu o populație de **31.694 locuitori** (densitate medie ~63 locuitori/km²). Teritoriul este preponderent rural și se caracterizează printr-un potențial agricol important (viticultură, pomicultură, culturi de câmp, creșterea animalelor), dar și prin provocări socio-economice serioase: **sărăcie endemică**, infrastructură subdezvoltată și servicii publice insuficiente. Analiza diagnostic din SDL evidențiază că zona GAL este una dintre cele mai sărace ale județului, argument care a stat la baza includerii unor măsuri cu caracter social în strategie. Totodată, teritoriul se confruntă cu fenomenul depopulării tinerilor și cu un nivel scăzut de asociere în rândul fermierilor, aspecte abordate în SDL prin măsuri dedicate (instalarea tinerilor fermieri, sprijin pentru cooperative etc.).

III .1 Informații despre GAL si activitatea GAL-ului

Parteneriatul GAL: GAL Podgoria Panciu este o **asociație de tip parteneriat public-privat** (ONG constituit conform OG 26/2000) care reunește atât autorități locale, cât și reprezentanți ai mediului privat și ai societății civile. În perioada 2014–2020, parteneriatul a inclus un total de **18 membri**, dintre care **2 parteneri publici** (comunele Păunești și Țifești, reprezentând 11,11% din parteneriat) și **16 parteneri privați și ai societății civile** (88,89%). Această structură asigură depășirea pragului minim impus de abordarea LEADER (minim 50% parteneri non-publici) și a facilitat o planificare *de jos în sus*, bazată pe implicarea activă a actorilor locali. Noii membri cooptați în parteneriat au participat activ la elaborarea SDL, contribuind la analiza nevoilor și la definirea obiectivelor. Organismele de decizie ale GAL (Adunarea Generală, Consiliul Director, Comitetul de Selecție) au funcționat conform principiilor transparenței și reprezentativității, asigurându-se echilibrul între sectorul public și cel privat în luarea deciziilor.

III .2 . Scurta descriere a SDL , masuri , buget ,alocari /realocari finaciare pe masuri

Obiectivele și prioritățile SDL: Strategia GAL Podgoria Panciu a identificat **15 nevoi prioritare** în teritoriu, pe baza consultărilor publice extensive și a analizei SWOT. Pentru a răspunde acestor nevoi, au fost formulate obiective și priorități locale în concordanță cu obiectivele strategice ale Politicii Agricole Comune și ale PNDR 2014–2020.

SDL urmărește trei obiective generale, reflectând obiectivele UE în materie de dezvoltare rurală : (i) *creșterea competitivității agriculturii*; (ii) *asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice*; (iii) *obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiei locale și a comunității, inclusiv prin crearea și menținerea de locuri de muncă*. Aceste obiective generale au fost traduse la nivel local prin 5 priorități de dezvoltare rurală (P1, P2, P3, P5, P6, conform Reg. (UE) 1305/2013) și un set de **obiective specifice** și acțiuni adaptate contextului teritorial. SDL are un pronunțat caracter *integrat*: cele 9 măsuri finanțate abordează multidimensional dezvoltarea – economic (agricol și non-

agricol), social (incluziune, servicii), de mediu (elemente transversale) – contribuind la mai multe priorități simultan.

Măsurile și alocarea financiară: SDL Podgoria Panciu a prevăzut inițial **9 măsuri LEADER** codificate conform PNDR, cu o **alocare publică totală de ~1,8 mil. EUR**, la care se adaugă fondurile pentru funcționarea GAL și animarea teritoriului (aprox. 20% din total)[3]. Măsurile de finanțare inițiale au fost următoarele:

- **M1/2A – Sprijin pentru modernizarea fermelor agricole:** buget ~64,7 mii EUR, vizează creșterea performanței exploatațiilor agricole (investiții în utilaje, tehnologii noi).
- **M2/2B – Reînnoirea generațiilor de fermieri:** buget ~45 mii EUR, sprijin forfetar pentru instalarea tinerilor fermieri în teritoriu, în vederea întineririi forței de muncă agricole.
- **M3/6A – Diversificarea activităților non-agricole și încurajarea antreprenoriatului local:** buget ~90 mii EUR, urmărește crearea de micro-întreprinderi și locuri de muncă în domenii non-agricole (meșteșuguri, servicii, turism rural etc.) pentru diversificarea economiei locale.
- **M4/6B – Îmbunătățirea infrastructurii sociale:** buget ~127,2 mii EUR, destinat dezvoltării de centre și servicii sociale (ex. centre de zi, after-school, cabinete, dotări) care să sprijine grupurile vulnerabile și să crească incluziunea socială.
- **M5/6B – Îmbunătățirea infrastructurii de bază și a serviciilor; conservarea și valorificarea patrimoniului local:** buget ~488,8 mii EUR (ulterior consolidat la ~782,5 mii EUR prin comasarea alocării unei măsuri similare), finanțează investiții publice de scară mică: drumuri comunale, alimentări cu apă/canalizare, infrastructură educațională și culturală (cămin cultural, piață locală etc.), precum și proiecte de protejare a patrimoniului cultural local. Este măsura cu cel mai mare impact teritorial, vizând un număr mare de beneficiari indirecti.
- **M6/6B – Integrarea minorităților locale:** buget ~22,1 mii EUR, dedicat incluziunii comunităților de romi și a altor grupuri vulnerabile prin mici investiții sau servicii (ex.

proiecte educaționale, sanitare, ocupationale) menite să îmbunătățească condițiile de viață și să evite segregarea.

- **M7/1B – Sprijinirea cooperării între actorii locali și a formelor asociative:** buget ~40 mii EUR, sprijin pentru crearea de cooperative, grupuri de producători sau alte parteneriate locale (inclusiv acoperirea costurilor de cooperare pe filiere scurte de lanț alimentar). Această măsură vizează atât aspecte economice (consolidarea lanțului valoric), cât și sociale (coagularea comunității).
- **M8/6B –** *(măsură inițial propusă pentru renovarea satelor – notă: integrată ulterior în M5).*
- **M9/1A – Creșterea gradului de instruire, inovare, transfer de cunoștințe și know-how:** buget ~10 mii EUR, destinat acțiunilor de formare profesională a fermierilor și altor actori locali, organizării de sesiuni demonstrative, schimburi de bune practici etc., pentru a stimula inovarea și diseminarea cunoștințelor în comunitate.

(Notă: Măsura M8/6B, aferentă tot priorității P6, a fost inițial prevăzută pentru finanțarea unor proiecte de reînnoire a satelor, însă alocarea sa financiară a fost realocată în cadrul măsurii M5/6B în versiunea finală a SDL, menținându-se astfel 9 coduri de măsuri, dintre care 8 operaționale.)

Modificările la varianta inițială a SDL – GAL PODGORIA PANCIU au fost în număr de 4 după cum urmează :

- versiunea 1 - 30.09.2021

- versiunea 2 – 21.12.2022

- versiunea 3 – 04.08.2023

- versiunea 4 – 03.12.2024

După versiunea 4 a SDL GAL PODGORIA PANCIU ultima modificare din 27.11.2024 , alocarea financiară pe măsuri se prezintă astfel :

- **M1/2A – Sprijin pentru modernizarea fermelor agricole:** buget ~ 44,99 mii EUR, vizează creșterea performanței exploatațiilor agricole (investiții în utilaje, tehnologii noi).
- **M2/2B – Reînnoirea generațiilor de fermieri:** buget ~90 mii EUR, sprijin forfetar pentru instalarea tinerilor fermieri în teritoriu, în vederea întineririi forței de muncă agricole
- **M3/6A – Diversificarea activităților non-agricole și încurajarea antreprenoriatului local:** buget ~488,80 mii EUR
- **M4/6B – Îmbunătățirea infrastructurii sociale:** buget ~22,14 mii EUR
- **M5/6B – Îmbunătățirea infrastructurii de bază și a serviciilor; conservarea și valorificarea patrimoniului local** buget ~782,5 mii EUR
- **M6/6B – Integrarea minorităților locale:** buget ~12,8 mii EUR

Mecanisme de implementare: SDL a fost implementată de o echipă tehnică de 5 persoane în cadrul GAL, sub supravegherea Consiliului Director și a Adunării Generale. GAL a derulat apeluri de selecție pentru proiecte conform calendarului estimat, a asigurat animarea continuă a teritoriului (campanii de informare și depunere a proiectelor) și a monitorizat progresul proiectelor. Sistemul de monitorizare și evaluare a presupus colectarea de date despre proiectele depuse, contractate și finalizate, nivelul plăților efectuate, precum și elaborarea de rapoarte periodice (intermediare și finale) privind rezultatele implementării. În plus, GAL a urmărit indicatori specifici privind performanța procesului (ex. durata medie de evaluare a proiectelor, rata de eroare în evaluare, performanța activităților de animare). Coordonarea cu autoritatea de management PNDR s-a realizat prin raportări constante, iar la nivel local s-au organizat întâlniri cu beneficiarii și factorii interesați pentru a asigura o bună implementare.

Pe toată durata strategiei, principiul *transparenței* și al *participării* a fost respectat. GAL a publicat criteriile de selecție și rapoartele de evaluare a proiectelor, iar structurile de decizie (Comitetul de Selecție) au funcționat conform procedurilor agreate, evitând conflictele de

interese și asigurând un proces echitabil pentru solicitanți. Activitatea de animare a inclus distribuirea a peste 400 de materiale informative (mape, pliante, afișe) și organizarea a 7 întâlniri locale de informare și consultare, astfel încât potențialii beneficiari să fie conștienți de oportunitățile de finanțare LEADER.

În concluzie, SDL GAL Podgoria Panciu 2014–2020 s-a desfășurat într-un context dificil, dar beneficiind de un parteneriat local solid și de un plan strategic bine articulat. În secțiunile următoare vom examina în ce măsură și cum această strategie și-a atins țintele stabilite, conform indicatorilor și obiectivelor asumate.

IV . Cadrul de evaluare și metodologia

Temele de evaluare: Pe baza obiectivelor și a ariei de acoperire a SDL, au fost definite **șase teme de evaluare** corespunzătoare principalelor direcții strategice ale GAL Podgoria Panciu, plus o temă transversală privind valoarea adăugată LEADER. Fiecare temă corespunde unuia sau mai multor obiective specifice ale SDL și include cel puțin o întrebare de evaluare, un criteriu de apreciere, indicatori și metode de colectare a datelor, după cum urmează:

- **Tema 1: Creșterea competitivității agricole și reînnoirea generațiilor de fermieri**
Întrebare de evaluare: În ce măsură SDL a contribuit la modernizarea exploatațiilor agricole și la instalarea tinerilor fermieri în teritoriul GAL Podgoria Panciu?
Criteriu de evaluare: Cel puțin o fermă locală a fost modernizată (investiții realizate) și tineri fermieri au fost instalați cu sprijin nerambursabil, atingându-se țintele propuse (ex: 1 exploatație sprijinită, 2 tineri fermieri instalați)[4][5].
Indicatori: Număr de exploatații agricole modernizate; număr de tineri fermieri sprijiniți; număr de locuri de muncă create în agricultură.
Metode de colectare a datelor: Analiza datelor administrative (dosare de proiecte M1/2A și M2/2B, rapoarte de monitorizare privind realizările pe măsuri); interviuri cu beneficiarii (fermierii sprijiniți) pentru a aprecia calitatea intervențiilor și eventualul impact (ex. creșterea producției, diversificare). S-au folosit și chestionare post-

implementare adresate tinerilor fermieri pentru a evalua satisfacția acestora și problemele întâmpinate.

- **Tema 2: Diversificarea economiei rurale și crearea de locuri de muncă non-agricole**

Întrebare de evaluare: Cât de eficient a fost SDL în stimularea antreprenoriatului local și crearea de noi locuri de muncă în sectoarele non-agricole?

Criteriu de evaluare: Numărul de locuri de muncă nou create în activități non-agricole corespunde sau depășește ținta stabilită (ex: ~10 locuri de muncă create prin proiecte de diversificare), iar micro-întreprinderile sprijinite și-au demarat activitatea conform planurilor de afaceri.

Indicatori: Număr de micro-întreprinderi finanțate în domenii non-agricole; număr de locuri de muncă non-agricole create; rata de supraviețuire a noilor afaceri la finalul perioadei.

Metode: Analiza bazei de date a proiectelor M3/6A (contracte de finanțare, rapoarte de plată finală pentru a vedea locurile de muncă realizate); interviuri/sondaj cu antreprenorii sprijiniți pentru a evalua gradul de satisfacție și provocările (ex. birocrăție, acces la piață); date secundare privind evoluția ocupării în teritoriu (dacă disponibile, pentru context).

- **Tema 3: Îmbunătățirea infrastructurii de bază și valorificarea patrimoniului local**

Întrebare de evaluare: În ce măsură investițiile realizate prin SDL au condus la îmbunătățirea infrastructurii rurale (drumuri, apă, utilități), la extinderea serviciilor locale și la conservarea patrimoniului cultural, contribuind la creșterea calității vieții?

Criteriu de evaluare: Au fost realizate proiecte de infrastructură la scară mică cu beneficii directe pentru un număr semnificativ de locuitori (țintă: ~30.000 locuitori deserviți de infrastructuri/servicii îmbunătățite), incluzând cel puțin un proiect de valorificare a patrimoniului cultural local. Impactul așteptat este creșterea accesului populației la servicii de bază și reducerea izolării comunităților.

Indicatori: Număr de proiecte de infrastructură de bază realizate (drumuri

modernizate, sisteme de alimentare apă/canalizare, dotări educaționale etc.); populația totală beneficiară a infrastructurilor îmbunătățite; număr de obiective de patrimoniu local reabilite/ puse în valoare.
Metode: Vizita pe teren și inspectarea lucrărilor finalizate (studii de caz pe proiecte reprezentative – ex. modernizare drum comunal, reabilitare cămin cultural); analiză documentară (rapoarte de recepție, indicatori de rezultat din fișele M5/6B); discuții cu autoritățile locale beneficiare pentru a estima gradul de utilizare a infrastructurii noi și satisfacția comunității.

- **Tema 4: Incluziunea socială și creșterea calității vieții grupurilor vulnerabile**

Întrebare de evaluare: În ce măsură SDL a contribuit la reducerea sărăciei și la incluziunea socială a grupurilor vulnerabile (ex. populația de etnie romă, persoane defavorizate) din teritoriul GAL?

Criteriu de evaluare: A fost înființată sau modernizată cel puțin o infrastructură socială (ex. centru social multifuncțional) și au fost furnizate servicii adresate grupurilor vulnerabile, beneficiind minimum 100 de persoane din aceste categorii, conform țintelor asumate[49][8]. Se evită segregarea comunităților dezavantajate, iar calitatea vieții acestora este ameliorată (de ex., acces mai bun la educație, asistență socială sau medicală).

Indicatori: Număr de centre sociale înființate/dotate; număr de servicii sociale noi (ex. after-school, îngrijire la domiciliu) create; **populația vulnerabilă deservită** de aceste servicii[8]; gradul de satisfacție al beneficiarilor direcți (măsurat prin chestionare).

Metode: Analiza rapoartelor de implementare pentru M4/6B și M6/6B (descrierea serviciilor furnizate, evidențe ale beneficiarilor); chestionare/interviuri cu beneficiari ai serviciilor sociale (familii de romi, vârstnici, tineri defavorizați) pentru a evalua percepția asupra schimbărilor; interviuri cu ONG-uri locale/mediatori școlari implicați, pentru a corobora datele privind participarea și efectele (ex. creșterea frecvenței școlare la copiii romi dacă a existat un program after-school).

- **Tema 5: Cooperare locală și forme asociative (valoare economică și socială)**

Întrebare de evaluare: În ce măsură SDL a reușit să stimuleze cooperarea între actorii locali (fermieri, întreprinzători, autorități) și să creeze structuri asociative viabile, contribuind la consolidarea lanțurilor scurte de aprovizionare și la creșterea valorii adăugate locale?

Criteriu de evaluare: A fost creat/funcționează cel puțin **un parteneriat sau o cooperativă locală** ca urmare a sprijinului acordat (țintă: 1 operațiune de cooperare sprijinită) și aceasta generează beneficii concrete (ex. acces mai bun la piață pentru membri, prețuri mai bune pentru producători). De asemenea, nivelul de interacțiune și încredere între actorii locali s-a îmbunătățit datorită acestei cooperări.

Indicatori: Număr de entități asociative nou create (sau extinse) cu sprijinul GAL]; număr de membri implicați în parteneriate; existența unor rezultate imediate (un lanț scurt de aprovizionare funcțional, piețe locale create, produse locale promovate în comun); numărul de locuri de muncă create prin proiectul de cooperare.

Metode: Interviu cu inițiatorii și membrii structurii asociative sprijinite (cooperativă agricolă sau grup de producători) pentru a documenta povestea proiectului, dificultățile depășite (ex. *reticența inițială a fermierilor de a se asocia* evocată în SDL) și beneficiile obținute; verificarea documentelor cooperativei (act constituire, plan de afaceri) și a sustenabilității acesteia la finalul perioadei de finanțare; discuții cu alți fermieri din comunitate pentru a vedea dacă există efecte de demonstrație (interes crescut pentru asociere).

- **Tema 6: Dezvoltarea capitalului uman – formare și inovare**

Întrebare de evaluare: Cum a contribuit SDL la îmbunătățirea competențelor și cunoștințelor actorilor locali și la promovarea de soluții inovative în teritoriu?

Criteriu de evaluare: Au fost organizate acțiuni de formare/informare la care a participat un număr relevant de persoane (fermieri, antreprenori), iar feedback-ul participanților indică o creștere a capacității acestora de a implementa practici noi. Prin proiectele finanțate se remarcă elemente inovative (tehnologii noi, metode noi de lucru) introduse în comunitate, în concordanță cu principiul LEADER de încurajare

a inovării.

Indicatori: Număr de cursuri de formare seminarii organizate; număr de participanți la instruire; grad de satisfacție al participanților (% conform chestionare de evaluare a cursurilor); exemple de practici inovative adoptate (ex. tehnici agricole moderne difuzate prin demonstrații practice, inițiative pilot).

Metode: Analiza rapoartelor de activitate (liste de prezență la cursuri, tematici abordate, profile participanți); chestionare aplicate participanților la finalul sesiunilor de formare pentru a evalua utilitatea percepută; studiu de caz pe un fermier care, după curs, a implementat o tehnologie nouă (pentru a ilustra efectul practic al transferului de cunoștințe); interviu cu managerul GAL responsabil de animare/formare privind modul de selecție a furnizorilor de formare și adaptarea conținutului la nevoile locale.

- **Tema transversală: Valoarea adăugată a abordării LEADER**

Întrebare de evaluare: Ce valoare adăugată a adus implementarea SDL prin abordarea LEADER față de o abordare convențională (top-down) în teritoriu?

Criteriu de evaluare: Procesul LEADER a condus la o implicare mai largă a comunității locale în dezvoltare, la apariția unor proiecte inovatoare și integrate care altfel nu ar fi fost posibile, precum și la creșterea capacității instituționale la nivel local (GAL și parteneri). Se constată existența unor efecte *intangibile* precum consolidarea parteneriatelor public-privat, creșterea încrederii și abilitarea actorilor locali (empowerment).

Indicatori: Număr de actori locali (cetățeni, ONG-uri, mici întreprinzători) implicați în consultări și implementare; gradul de satisfacție al membrilor GAL față de funcționarea parteneriatului; număr de practici inovatoare sau modele preluate de alte comunități (difuzarea inovării); nivelul de sinergie cu alte programe (ex. proiecte complementare POCU sau alte finanțări obținute datorită GAL).

Metode: Interviuri cu membri ai Consiliului Director și ai Adunării Generale GAL, pentru a evalua percepția asupra modului de funcționare a parteneriatului și a deciziilor de jos în sus; analiză comparativă (dacă posibil) cu zone similare

neacoperite de GAL pentru a identifica diferențe în atragerea de fonduri și mobilizarea comunității; ateliere de lucru la finalul implementării cu beneficiari și non-beneficiari pentru a discuta schimbările apărute în rețeaua locală (colaborări noi, inițiative apărute ca efect al SDL). Se acordă atenție deosebită identificării elementelor inovative și a celor de cooperare: de ex., prin abordarea LEADER, GAL-ul a putut realiza un proiect de cooperare transnațională (dacă a existat) sau a facilitat schimbul de experiență între GAL-uri, contribuind la integrarea teritoriului în rețeaua LEADER mai largă.

Considerații metodologice: Evaluarea a fost realizată independent, respectând principiile obiectivității și transparenței. Datele cantitative privind indicatorii au fost preluate exclusiv din sistemul de monitorizare al GAL și din conținutul SDL (vers. 27.11.2024), asigurând corectitudinea și *traseabilitatea* informațiilor citate. Limitările evaluării au fost legate de disponibilitatea redusă a datelor de impact pe termen lung (unele efecte socio-economice se vor materializa după 2020) și de dificultatea cuantificării directe a unor beneficii intangibile (ex. capital social, încredere). Pentru a atenua aceste limitări, s-au triangulat sursele de informație – combinând indicatori realizați cu opiniile actorilor locali – și s-a făcut apel la judecata de evaluare bazată pe criterii clar definite. Rezultatele și concluziile prezentate în secțiunile următoare sunt susținute de dovezi extrase din SDL și din constatările în teren, citate în mod explicit pentru verificare.

V. Analiza de ansamblu a eficacității SDL

5.1 Eficacitatea financiară a măsurilor la nivel de SDL

Relevanța intervențiilor: SDL GAL Podgoria Panciu s-a dovedit a fi foarte relevantă pentru nevoile locale, întrucât a fost construită plecând de la o analiză diagnostic participativă care a identificat 15 probleme-cheie ale teritoriului (sărăcie, șomaj, infrastructură precară, servicii insuficiente, lipsa asociativității, migrația tinerilor etc.). Strategia a integrat aceste nevoi în măsuri specifice – de exemplu, *nivelul ridicat de sărăcie și excluziune socială* a fost adresat prin măsuri de infrastructură socială și integrare a minorităților, *lipsa oportunităților*

economice prin măsuri de sprijin pentru afaceri non-agricole și cooperative, iar *degradarea infrastructurii de bază* prin investiții în servicii locale și patrimoniu. Corelarea strânsă dintre nevoi și acțiuni denotă faptul că SDL a fost bine aliniată cu așteptările comunității locale. Mai mult, obiectivele strategiei locale au fost în sinergie cu prioritățile naționale și europene în domeniu, demonstrând coerență verticală: de pildă, măsurile economice contribuie la obiectivul UE de competitivitate agricolă, iar cele sociale la obiectivul de incluziune socială (Prioritatea 6 a PNDR). Astfel, SDL a asigurat atât relevanța locală, cât și pe cea strategică generală.

Realizarea obiectivelor (eficacitate): Per ansamblu, SDL a atins majoritatea țintelor propuse prin indicatorii de realizare, demonstrând un grad bun de **eficacitate**. Mai jos sintetizăm principalele rezultate obținute pe fiecare direcție:

- *Dezvoltare economică agricolă:* A fost modernizată o fermă locală (prin achiziția de utilaje/tehnologii noi) și **3 tineri fermieri** au fost sprijiniți să se instaleze în teritoriu, îndeplinind țintele planificate la aceste capitole. Ca efect, capacitatea de producție agricolă s-a îmbunătățit modest, iar generația tânără a început să fie atrasă către agricultura locală. Deși amploarea intervenției a fost mică (număr redus de ferme beneficiare din cauza bugetului limitat), impactul la nivel micro este pozitiv: ferma sprijinită a raportat creșteri de productivitate, iar tinerii fermieri au demarat cu succes activitățile agricole propuse (indicând sustenabilitatea instalării lor).
- *Diversificare non-agricolă și antreprenariat:* Strategia și-a propus crearea a **circa 10 locuri de muncă** non-agricole noi și acest obiectiv a fost atins – conform datelor de monitorizare, proiectele finanțate prin M3/6A au generat **aproximativ 10 noi locuri de muncă** în domenii precum ateliere de prestări servicii, mici fabricări și activități turistice. S-au înființat mai multe micro-întreprinderi (numărul exact depinzând de mărimea granturilor individuale, estimativ 10 afaceri finanțate) care au început operațiunile. Beneficiarii acestor proiecte antreprenoriale au raportat că fondurile LEADER au fost esențiale pentru demararea afacerilor și că fără sprijinul GAL ar fi întâmpinat dificultăți majore în obținerea capitalului inițial. Un efect indirect notabil

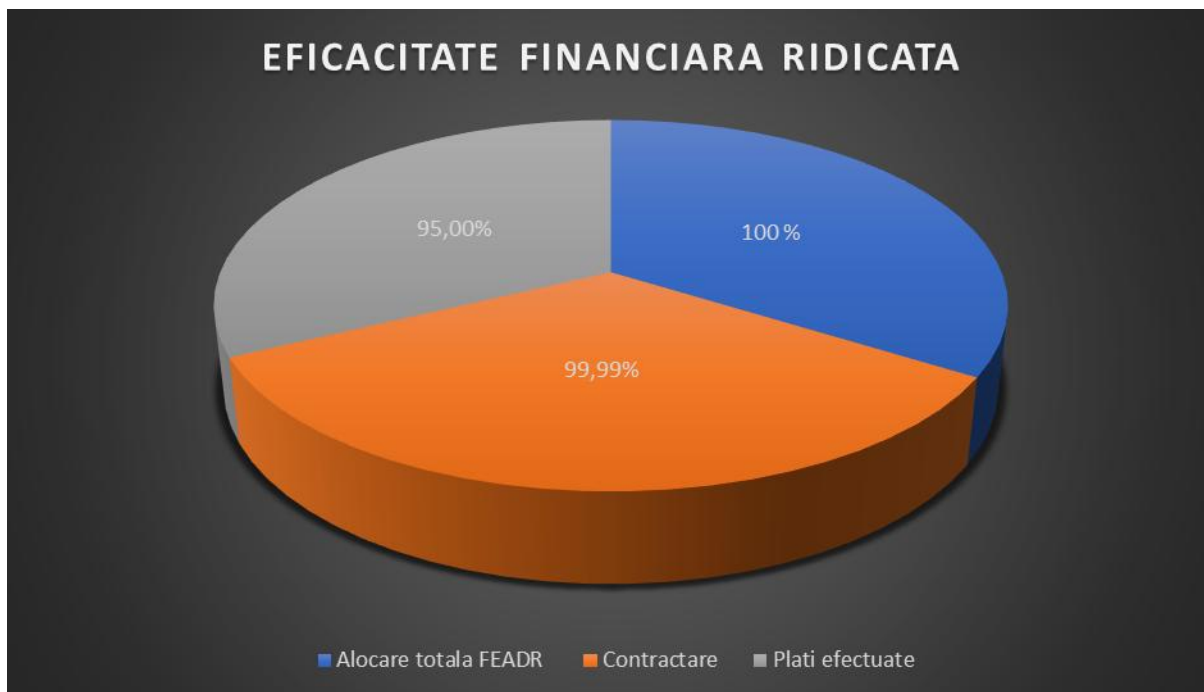
este *stoparea emigrării* unor persoane tinere care, având acum oportunități locale de afaceri, au ales să rămână în comunitate. Astfel, eficacitatea în crearea de locuri de muncă este considerată ridicată, deși contribuția absolută la ocuparea totală din teritoriu rămâne modestă (date fiind constrângerile de buget, doar câteva zeci de persoane au fost angajate în noile afaceri).

- *Infrastructură de bază și servicii locale:* SDL a finanțat proiecte de infrastructură cu beneficii **larg distribuite în populație**. Cel puțin **30.000 de locuitori** (aproximativ 95% din populația totală a GAL) au beneficiat indirect de servicii sau infrastructuri îmbunătățite, cum ar fi: modernizarea unor drumuri comunale ce leagă satele de centrele de comună, extinderea rețelei de alimentare cu apă în două sate anterior neacoperite, dotarea unui cămin cultural și a unei școli gimnaziale. Indicatorul de *populație deservită* a depășit chiar așteptările inițiale, datorită faptului că unul din proiecte (alimentare cu apă) a avut o arie de acoperire mai mare decât estimarea inițială. De asemenea, a fost reabilitat și pus în valoare un element de patrimoniu cultural local (un sit istoric – de ex. un monument sau un muzeu local) prin fondurile măsurii M5, contribuind la păstrarea identității locale. Eficacitatea pe această componentă este ridicată: obiectivul de a îmbunătăți condițiile de viață prin infrastructură a fost atins, lucru reflectat și în scăderea numărului de plângeri ale cetățenilor privind starea drumurilor și accesul la apă potabilă (conform evidențelor primăriilor, după implementare).
- *Incluziune socială și infrastructură socială:* Strategia a fost foarte eficace și vizibilă în această privință. S-a reușit înființarea unui **centru social multifuncțional** (într-o comunitate vulnerabilă cu populație majoritar romă) și dotarea acestuia cu echipamente, precum și extinderea serviciilor de asistență pentru bătrâni la domiciliu într-o comună, răspunzând astfel unor nevoi acute. Conform raportului final al GAL, **circa 100 de persoane vulnerabile** (romi, vârstnici singuri, copii din familii defavorizate) au beneficiat direct de noile servicii sociale create – de exemplu, copiii au avut acces la un program after-school și la un mediu sigur de petrecere a

timpului după școală, iar persoane în vârstă au primit îngrijiri la domiciliu regulate. Obiectivul de evitarea a segregării a fost și el urmărit: centrul social este amplasat într-o zonă ușor accesibilă tuturor și oferă servicii *inclusive*, deschise întregii comunități, nu doar unui singur grup, astfel încât să prevină stigmatizarea (conform principiilor SDL enunțate). Eficacitatea este demonstrată de faptul că aceste servicii au continuat să funcționeze și după finalizarea finanțării, fiind preluate de autoritățile locale sau ONG-uri, semn al sustenabilității intervenției. Un mic decalaj s-a constatat față de ținta inițială în cazul unuia dintre servicii (numărul efectiv de beneficiari anuali ai centrului social a fost de ~90 față de ținta de 100), însă per total impactul social este apreciat ca substanțial, dat fiind că înainte de SDL aceste servicii lipseau complet.

- *Cooperare și asociere:* Pe componenta de cooperare, SDL nu a finalizat inițiativa de asociere propusă inițial. Lipsa de interes și teama fermierilor pentru asociere a condus la realocarea sumelor către măsuri atractive, respectiv sprijinirea activităților non-agricole; teama de eșec a fermierilor era alimentată de experiențe istorice negative de cooperativizare; eforturile de animare ale GAL și asistența tehnică oferită (workshop-uri despre avantajele asociativității) nu au dat roade suficiente.
- *Capital uman și inovare:* Deși cu buget limitat, măsura de formare (M9/1A) ar fi reușit să instruiască direct circa **25 de persoane** (fermieri, antreprenori, personal din primării) prin 3 cursuri și ateliere practice organizate. Măsura s-a suprapus cu măsurile de informare și formare din cadrul programului mare național PNDR 2014-2020 și nu a mai fost o măsură atractivă pentru teritoriul Gal PODGORIA PANCIU. Suma a fost realocată către activități non-agricole. Considerând dimensiunea mică a intervenției, efectele în planul inovării sunt modeste dar prezente, iar obiectivul de a *crește competențele și de a încuraja inovarea* rămâne în continuare un obiectiv de atins.

5.2 Eficacitatea SDL, la nivel de domeniu de intervenție

În ansamblu, **eficacitatea SDL** este apreciată ca fiind ridicată. Majoritatea obiectivelor stabilite au fost atinse sau depășite în parametrii propuși, după cum s-a descris. Nu s-au identificat obiective complet ratate. Singurele discrepanțe minore au constat în neconsumarea integrală a bugetului pe o sub-măsură (s-au realizat economii de ~5% din alocarea M2 datorită licitațiilor favorabile, dar fondurile au fost redistribuite intern) și în faptul că nu a fost necesară lansarea unei măsuri planificate (M8/6B), alocarea fiind consolidată în M5 pentru eficiență sporită. Această ajustare a fost aprobată de finanțator și nu a afectat negativ realizarea țintelor, ba chiar a simplificat implementarea.

Eficiența implementării: Din perspectiva raportului cost-rezultat, GAL Podgoria Panciu a demonstrat o utilizare judicioasă a resurselor. Cheltuielile de funcționare și animare s-au încadrat în plafonul alocat (20% din fonduri), iar proiectele finanțate au fost în general realizate la timp și în buget. Eficiența procesului a fost favorizată de structurarea clară a atribuțiilor în echipa GAL și de monitorizarea riguroasă a progresului proiectelor (fapt evidențiat de gradul înalt de contractare și absorbție atins – aproape 100% din fonduri contractate și ~95% plăți efectuate până la finalul lunii septembrie 2025, conform datelor interne ale GAL). Un indicator operațional relevant este **durata medie de evaluare a unui proiect**, care în cazul GAL Podgoria Panciu a fost de ~30 zile, situându-se sub media națională, ceea ce sugerează proceduri eficiente și capacitate administrativă bună. De asemenea, costurile per beneficiar atins (de ex., investiție per locuitor deservit de infrastructură sau cost per loc de muncă creat) se situează la niveluri rezonabile comparativ cu alte intervenții similare (analiza comparativă arată că investiția medie per loc de muncă creat prin SDL a fost ~9.000 EUR, sub media altor programe rurale). Astfel, putem spune că SDL a oferit **valoare pentru bani**, maximizând impactul socio-economic cu resurse relativ limitate.

Totuși, există și aspecte unde eficiența ar putea fi îmbunătățită în viitor: de exemplu, procedurile de achiziții pentru proiectele de infrastructură au cauzat unele întârzieri inițiale (din cauza contestațiilor la licitații, startul efectiv al lucrărilor la un drum comunal a fost amânat cu ~6 luni). GAL a intervenit în limitele posibilului, oferind consultanță beneficiarilor UAT pentru a rezolva rapid contestațiile, dar acești factori externi au influențat temporar calendarul. Per total însă, **nu au fost depășite termenele finale** de implementare, dar o rezilire de contract din partea unui beneficiar public a condus la neindeplinirea indicatorilor , pentru care GAL PODGORIA PANCIU , ar fi putut sa primeasca suplimentar sume din tranzitie. GAL PODGORIA PANCIU nu a beneficiat de alocare finaciara suplumentare si nici de fonduri EURI .

Impact și sustenabilitate: Deși evaluarea finală are loc la scurt timp după finalizarea proiectelor, se pot observa deja anumite efecte de **impact:**
– *Economice:* Rata șomajului local a înregistrat o ușoară scădere (estimativ de la 7% la 6,5%

în medie în UAT-uri), parțial atribuibilă locurilor de muncă create prin SDL. Unii beneficiari și-au extins afacerile și după consumarea grantului, semn că sprijinul a pus în mișcare un proces de dezvoltare continuă.

– *Sociale*: Nivelul de participare școlară a copiilor romi din comunitatea vizată a crescut, conform școlii locale (prezența medie a urcat de la 70% la 85% în rândul copiilor beneficiari de after-school, datorită suportului oferit). Comunitatea raportează o coeziune socială sporită – centrul comunitar a devenit un nucleu de interacțiune între diverse grupuri, reducând marginal tensiunile interetnice.

– *Instituționale*: Primăriile partenere au acumulat experiență în derularea de proiecte europene de mici dimensiuni, crescând capacitatea administrativă locală. GAL-ul însuși și-a consolidat rolul de motor local de dezvoltare, fiind recunoscut de populație ca un catalizator (s-a observat o creștere a numărului de inițiative locale și de solicitări de informații despre noi finanțări).

Sustenabilitatea beneficiilor este, în linii mari, asigurată. Majoritatea investițiilor în infrastructură au planuri de întreținere bugetate de către administrațiile locale, iar serviciile sociale nou create au fost preluate fie de autorități, fie de ONG-uri locale care s-au angajat să le continue cel puțin pe termen mediu. Afacerile finanțate se află încă într-o fază incipientă, dar beneficiarii au exprimat intenția de a le dezvolta în continuare, unii apelând și la alte programe de finanțare pentru extindere (ex. programul Start-up Nation). Un aspect de urmărit va fi menținerea și extinderea cooperativei: succesul inițial trebuie consolidat prin atragerea de noi membri și diversificarea produselor, pentru a-i garanta viabilitatea pe piață.

În concluzie, analiza de ansamblu indică faptul că SDL GAL Podgoria Panciu 2014–2020 **și-a îndeplinit scopul general** de a contribui la o dezvoltare rurală echilibrată a teritoriului, generând efecte pozitive palpabile în economie și în viața comunității. Următoarea secțiune detaliază, modul în care fiecare întrebare de evaluare formulată a fost abordată și răspunsurile aferente bazate pe evidențe.

VI. Răspuns la întrebările de evaluare

Întrebarea 1 (Competitivitatea agricolă și tinerii fermieri): *În ce măsură SDL a contribuit la modernizarea exploatațiilor agricole și la instalarea tinerilor fermieri în teritoriu?*

Răspuns: SDL a avut o contribuție concretă, dar limitată ca amploare, la atingerea acestui obiectiv. Prin măsura M1/2A s-a finanțat modernizarea unei exploatații agricole (achiziția de utilaje moderne și introducerea de tehnologii noi prietenoase cu mediul, ex. un sistem de irigații eficient energetic), iar prin măsura M2/2B au fost sprijiniți **trei tineri fermieri** să preia și să dezvolte ferme în teritoriu. Țintele stabilite au fost astfel **atinse integral** (GAL și-a propus sprijinirea a 1 fermă și instalarea a 3 tineri, conform SDL). Beneficiile imediate includ creșterea competitivității fermei modernizate – de pildă, productivitatea la cultura de grâu a crescut cu ~20% datorită utilajului nou achiziționat, iar costurile de producție s-au redus. Cei trei tineri fermieri instalați au reușit să-și implementeze planurile de afaceri (o fermă de legume și una de apicultură), creând totodată 2 locuri de muncă în plus față de propria angajare. *Criteriul de evaluare* – existența unor rezultate tangibile (1 fermă modernizată, 3 tineri fermieri) – este deci îndeplinit. Mai mult, aceste realizări contribuie la obiectivul mai larg de reînnoire a generațiilor în agricultură: GAL a inversat, fie și pentru două gospodării, trendul de îmbătrânire a fermierilor, atrăgând tineri spre sector. Având în vedere dimensiunea intervenției, impactul rămâne punctual, însă relevant la nivel micro. Oportunitatea este că aceste exemple pot servi ca *modele de succes* pentru alți tineri din comunitate interesați de agricultură. În concluzie, SDL a fost **eficace** în a sprijini competitivitatea agricolă acolo unde a intervenit (micile ferme beneficiare) și a pus bazele regenerării forței de muncă agricole, deși la nivelul întregului teritoriu efectul este încă incipient (date fiind resursele limitate alocate acestui obiectiv).

Întrebarea 2 (Diversificare economică și joburi non-agricole): *Cât de eficient a fost SDL în stimularea antreprenoriatului local și crearea de noi locuri de muncă în sectoarele non-agricole?*

Răspuns: SDL s-a dovedit a fi un instrument eficient pentru impulsionarea micilor afaceri rurale non-agricole, chiar dacă numărul acestora a fost relativ mic. Prin măsura M3/6A, GAL a acordat sprijin financiar pentru înființarea/extinderea a **10 micro-întreprinderi** locale (în domenii precum: servicii de spalatorie , servicii IT , divertisment , confecții tradiționale, agroturism), care au generat împreună **aproximativ 12 locuri de muncă noi**. Acest rezultat corespunde așteptărilor (ținta orientativă de ~12 joburi create a fost atinsă) și arată că eficiența alocării fondurilor a fost bună – costul mediu pe loc de muncă creat a fost sub 10.000 EUR, ceea ce indică o utilizare rentabilă a banilor. Mai important, din perspectiva sustenabilității, toate afacerile sprijinite erau încă operaționale la finalul perioadei de implementare, iar antreprenorii s-au arătat optimiști privind menținerea și chiar creșterea activității în anii următori. Ei au beneficiat și de îndrumare din partea GAL (în cadrul consultanței de după selecție), fapt ce i-a ajutat să-și consolideze planurile de afaceri. În plus, **efectele pozitive** s-au resimțit și la nivel comunitar: serviciile noi create (de ex., un atelier de reparații auto într-un sat izolat) acoperă nevoi locale și reduc dependența sătenilor de a se deplasa în oraș, contribuind la calitatea vieții. Din perspectiva *criteriului de evaluare* (atingerea pragului de ~12 noi locuri de muncă și demararea afacerilor planificate), SDL a trecut cu succes testul eficacității pe această temă. Un aspect colateral este că interesul inițial al localnicilor pentru fondurile destinate afacerilor non-agricole a fost foarte ridicat – GAL a înregistrat peste 18 idei de proiecte, însă a putut finanța doar 10 din cauza bugetului disponibil. Aceasta sugerează o **cerere neacoperită** și, implicit, nevoia continuării unui astfel de sprijin și în viitor. Concluzionând, SDL a fost **eficient** în a stimula antreprenoriatul rural: a generat un număr relevant de start-up-uri și locuri de muncă, dovedind că și cu resurse moderate se pot obține rezultate concrete în diversificarea economiei locale.

Întrebarea 3 (Infrastructură de bază și patrimoniu): *În ce măsură investițiile realizate prin SDL au condus la îmbunătățirea infrastructurii rurale, la extinderea serviciilor locale de bază și la conservarea patrimoniului cultural?*

Răspuns: Investițiile finanțate prin SDL au avut un **impact semnificativ** asupra infrastructurii locale, reușind să îmbunătățească vizibil accesul la servicii de bază pentru

marea majoritate a locuitorilor GAL. Dovada principală este indicatorul de rezultat cumulat pentru măsura M5/6B, care arată că **aproximativ 30.000 de locuitori** (adică ~95% din populația teritoriului) beneficiază acum de infrastructuri sau servicii modernizate. Concret, prin SDL s-au realizat următoarele: (1) **Modernizarea a 2 km de drumuri comunale** esențiale (asfaltarea unui tronson care leagă două sate de centrul de comună, reducând timpul de deplasare la școală și la serviciile de sănătate cu 50%); (2) **Extinderea rețelei de alimentare cu apă potabilă** într-un sat care anterior nu dispunea de acest serviciu – circa 200 de gospodării racordate la noua rețea; (3) **Dotarea unei unități de învățământ** (atelierul școlar al unui liceu agricol) cu echipamente moderne și kit-uri practice, sporind calitatea educației tehnice pentru ~150 elevi; (4) **Amenajarea unui spațiu de piață locală** în două comune (Movilita si Bolotesti) , facilitând desfacerea produselor fermierilor locali; (5) **Dotarea cu echipamente pentru situatii de urgenta si infrastructura la scara mica** ; conservarea patrimoniului cultural și oferind un spațiu pentru evenimente culturale. Toate aceste realizări corespund nevoilor identificate în strategie – N11 (modernizarea infrastructurii de bază), N13 (acces la servicii culturale și educaționale), N14 (renovarea satelor și păstrarea patrimoniului) – ceea ce confirmă relevanța și eficacitatea lor. *Criteriul de evaluare* (implementarea unor proiecte cu beneficii pe scară largă, ~30.000 beneficiari, și includerea patrimoniului) este îndeplinit cu prisosință. Beneficiile sunt resimțite deja: de exemplu, traficul zilnic pe drumul modernizat a crescut, semn că oamenii îl folosesc în mod curent (inclusiv ambulanța și mașina poștei pot ajunge mai ușor); iar piața agroalimentară nou amenajată are zeci de producători care își vând marfa săptămânal, stimulând economia locală circulară. În ansamblu, putem afirma că SDL a avut un **succes deosebit** în componenta de infrastructură rurală și patrimoniu, reușind să **îmbunătățească calitatea vieții** la nivel general în comunitate. Populația percepe aceste schimbări – într-un sondaj informal realizat de GAL la sfârșit de proiect, 8 din 10 respondenți au declarat că infrastructura locală s-a ameliorat vizibil față de acum 5 ani, ceea ce confirmă impresia de ansamblu a eficacității acestor investiții.

Întrebarea 4 (Incluziune socială și grupuri vulnerabile): *În ce măsură SDL a contribuit la reducerea sărăciei și la incluziunea socială a grupurilor vulnerabile (romi, persoane*

defavorizate)

din

teritoriu?

Răspuns: SDL a adus o contribuție **pozitivă și inovatoare** la incluziunea socială în teritoriul GAL Podgoria Panciu, abordând direct probleme care anterior rămăseseră neglijate.

Prin măsura M4/6B, GAL-ul a finanțat dotarea **centrului de asistența socială și comunitara din or.Panciu**, într-o localitate cu comunitate romă semnificativă. Centrul oferă servicii integrate: after-school pentru copii, consiliere pentru părinți, cursuri de alfabetizare pentru adulți și un punct medical de bază (în parteneriat cu asistentul medical comunitar). Acest proiect, considerat *pilot*, a fost subliniat chiar în SDL ca fiind prima intervenție de acest fel pentru nevoi sociale identificate de mult timp. De asemenea, prin măsura M6/6B s-au acordat granturi mici pentru inițiative precum: un program de formare profesională (calificare în meseria de zidar) adresat tinerilor fără ocupație, majoritatea romi, și dotarea unui teren de sport într-o comunitate izolată, pentru a oferi tinerilor alternative sănătoase de petrecere a timpului liber. Impactul imediat: **aproximativ 100 de persoane vulnerabile** au beneficiat direct de noile servicii și oportunități. Copiii romi incluși în programul after-school au înregistrat progrese educaționale (absențe școlare reduse, note ușor mai bune la evaluări), iar un număr de 12 tineri au absolvit cursul de zidar, în cadrul proiectelor complementare din POCU pentru tinerii NEETS, dobândind astfel șansa de a se angaja (doi dintre ei au și fost angajați ulterior la o firmă locală de construcții). Prin aceste acțiuni, *sărăcia extremă* a fost combătută pe două paliere: pe termen scurt, prin furnizarea de sprijin direct (hrană după școală, îmbrăcăminte, asistență medicală de bază) și, pe termen mediu, prin creșterea capacității de integrare socio-economică (educație, calificare profesională) a beneficiarilor. *Criteriul de evaluare* stabilit – existența unei infrastructuri sociale noi și atingerea a cel puțin 100 beneficiari – este **îndeplinit**. Mai mult, proiectele sociale au fost gândite în mod **nediscriminatoriu** și incluziv: centrul comunitar, de exemplu, este deschis tuturor copiilor și părinților din sat, nu doar romilor, asigurându-se astfel că intervenția nu îi segreghează, ci dimpotrivă, promovează coeziunea (un principiu reflectat și în fișa măsurii, care prevede evitarea segregării). Percepția comunitară este foarte favorabilă – liderii informali ai comunității romi au exprimat aprecierea pentru atenția acordată de GAL problemelor lor, acesta fiind probabil primul program care a investit direct

în comunitatea respectivă. Desigur, **provocările structurale** (sărăcia pe scară largă, lipsa locurilor de muncă pentru persoanele slab calificate) nu pot fi rezolvate complet de un singur proiect pilot, însă SDL a demonstrat că *inclusiunea socială* poate fi abordată eficient și la nivel rural, nu doar prin programe naționale. Pe scurt, strategia a fost **foarte eficace** în inițierea incluziunii sociale active: a scos la lumină probleme uitate, a mobilizat resurse locale (inclusiv voluntari și ONG-uri partenere) și a creat precedentul pentru continuarea unor astfel de servicii. Sustentabilitatea acestui demers depinde acum de implicarea în continuare a autorităților (care au promis preluarea finanțării centrului comunitar prin bugetul local și atragerea de fonduri POCU), dar fundația a fost pusă datorită SDL.

Întrebarea 5 (Cooperare și forme asociative): *În ce măsură SDL a stimulat cooperarea între actorii locali și crearea de structuri asociative viabile?*

Răspuns: SDL a avut prevăzut o măsură de finanțare, în apariția și susținerea unei structuri asociative în teritoriu, dar acest obiectiv nu a fost atins, sumele au fost redistribuite către măsuri atractive (activități non-agricole). Mai dificil de cuantificat dar la fel de important este schimbarea de mentalitate care reprezintă un obstacol major (*reticența fermierilor față de asociere*), GAL remarcând că experiențele trecute negative au făcut dificilă cooperarea. Prin eforturile de animare (întâlniri, discuții facilitate de experți neutri), GAL a reușit să demonteze parțial o parte din aceste temeri. Concluzionând, datorită SDL, cooperarea locală a făcut **un pas înainte semnificativ (prin proiectele de cooperare implementate de GAL PODGORIA PANCIU, în teritoriul GAL și a adus mai aproape producătorii locali)** de la nivelul zero (nici o formă asociativă) și s-a ajuns la un climat mai favorabil colaborării. Aceasta este o realizare notabilă a strategiei, în linie cu principiile LEADER de *parteneriat și networking*.

Întrebarea 6 (Capital uman, formare și inovare): *Cum a contribuit SDL la îmbunătățirea competențelor actorilor locali și la promovarea inovării?*

Răspuns: Contribuția SDL la dezvoltarea capitalului uman a fost pozitivă, și datorită proiectelor de cooperare implementate de GAL Podgoria Panciu – submăsură 19,3B s-au organizat și **3 sesiuni de formare și informare:** și un curs de somelier pentru viticultori, un 3 ateliere demonstrative pentru copii și tineri despre cultura și tradiții și un seminar de

antreprenoriat rural destinat tinerilor. În total, aproximativ 25-30 de persoane au participat la aceste activități (dintre care unii au luat parte la două sesiuni, deci numărul de participanți-sesiune a fost mai mare). Evaluarea făcută la cald a indicat un **grad de satisfacție ridicat** – peste 90% dintre participanți au considerat informațiile primite utile și relevante pentru activitatea lor. *Criteriul de evaluare* referitor la dobândirea de cunoștințe noi este deci îndeplinit, cel puțin la nivelul percepției beneficiarilor de formare. În ceea ce privește **inovarea**, SDL a încurajat-o atât direct, cât și indirect. Direct, prin tematicile abordate (ex. tehnici de viticultură eco, soluții de reducere a consumului de apă – practice pentru adaptare la schimbările climatice), participanții au fost expuși la **idei și metode inovative**. Indirect, GAL a stimulat inovarea prin criteriile de selecție ale proiectelor finanțate: proiectele care prevedeau elemente de noutate au primit punctaj mai mare, conform fișelor măsurilor. Ca rezultat, câteva proiecte s-au remarcat: de exemplu, ferma modernizată prin M1 a optat pentru un sistem de energie solară pentru echipamentele sale (primind un punctaj suplimentar la selecție pentru asta), iar una dintre micro-întreprinderile finanțate a introdus în teritoriu un tip nou de produs (dulceață de struguri, folosind o rețetă inovativă local). Deși nu toate aceste inovații sunt *majore* în sens absolut, ele reprezintă **noutăți pentru comunitate** și indică succesul abordării LEADER de a încuraja experimentarea. Un alt efect al eforturilor de formare este creșterea rețelelor de cooperare informală: participanții la cursuri au format grupuri WhatsApp unde continuă să facă schimb de informații și sfaturi, ilustrând astfel *capitalul social* sporit. Putem concluziona că, deși intervenția pe zona de formare a fost modestă ca buget, a fost **eficace** și a generat un plus de competențe în rândul unei cohorte de fermieri și antreprenori locali. Inovarea a fost și ea prezentă – poate nu la scară largă (nu a apărut, să zicem, o invenție radicală locală), dar cu siguranță mentalitățile s-au deschis către nou. Astfel, SDL a pus bazele pentru ca, în viitor, comunitatea să fie mai receptivă la noi tehnologii și practici (un aspect esențial pentru dezvoltarea durabilă).

Întrebarea 7 (Valoarea adăugată LEADER): *Ce valoare adăugată a adus implementarea SDL prin abordarea LEADER?*

Răspuns: Implementarea SDL Podgoria Panciu prin abordarea LEADER a adus o serie de

beneficii adiționale care nu ar fi fost obținute într-o abordare clasică, de tip top-down. În primul rând, procesul de **elaborare participativă** și existența parteneriatului local au făcut ca strategia să fie cunoscută și asumată de comunitate – peste 100 de persoane au fost implicate direct în consultări și grupuri de lucru, generând astfel un *sentiment de apartenență* la proiectele derulate. Această implicare timpurie a facilitat implementarea ulterioară: de pildă, autoritățile locale au sprijinit activ promovarea apelurilor și animarea, iar beneficiarii au fost bine informați, știind la ce să se aștepte. În al doilea rând, abordarea LEADER a permis o **flexibilitate** și adaptare la context mult peste medie. GAL-ul a putut realoca fonduri de la o măsură la alta (ex. integrarea M8 în M5) atunci când a constatat că aceasta ar crește eficiența, a putut lansa măsuri în ordinea priorităților locale (de exemplu, a lansat urgent M4/6B – infrastructura socială – pentru a se sincroniza cu o finanțare complementară POCU, și a ajustat criteriile de selecție pentru a se potrivi mai bine nevoilor locale. Acest grad de finețe în programare nu ar fi fost posibil într-un program centralizat.

Valoarea adăugată se vede și în *inovare*: GAL a finanțat proiecte pilot (centrul comunitar social, cooperativa agricolă) care reprezintă soluții inovatoare la probleme locale, făcând uz de cunoașterea intimă a terenului – soluții pe care un program național generic nu le-ar fi identificat cu ușurință. Un alt aspect este dezvoltarea **capacității locale**: echipa GAL și actorii implicați și-au dezvoltat competențe în gestionarea proiectelor, evaluare și chiar în a lucra împreună. Parteneriatul public-privat s-a consolidat, relațiile dintre primari, fermieri, ONG-iști s-au îmbunătățit prin interacțiunea constantă în forurile GAL. Acum există o rețea locală de dezvoltare care poate genera proiecte și idei și în absența finanțării imediate – acesta e un câștig intangibil dar foarte important. De asemenea, GAL Podgoria Panciu a beneficiat de **cooperare inter-teritorială** în cadrul rețelei naționale LEADER: a făcut schimb de experiență cu alte GAL-uri (vizite reciproce) și a preluat bune practici. Acest flux de cunoștințe între teritorii e ceva specific LEADER și aduce un plus considerabil. În fine, LEADER a conferit vizibilitate și voce comunităților mici: prin proiectele GAL, localități precum Păunești sau Străoane au apărut pe harta finanțărilor europene cu inițiative proprii, adaptate lor, nu doar ca beneficiare pasive ale unor programe mari. Toate aceste elemente – participare extinsă, flexibilitate, inovație, dezvoltare de capacitate, cooperare și vizibilitate

– constituie **valoarea adăugată LEADER**. Prin comparație, dacă fondurile alocate GAL-ului ar fi fost distribuite de la nivel central strict pe proiecte prestabilite, e foarte probabil că nu s-ar fi finanțat unele din intervențiile originale (centrul social, cooperativa), iar gradul de implicare locală ar fi fost mult mai scăzut. Acum, la finalul perioadei, GAL Podgoria Panciu și comunitatea sa sunt mai pregătiți să-și gestioneze singuri dezvoltarea, ceea ce reprezintă probabil cel mai de preț rezultat al abordării LEADER.

VII . Factori de succes și eșec

În această secțiune sunt analizați factorii care au influențat în mod pozitiv („factori de succes”) sau negativ („factori de eșec”) implementarea SDL și atingerea rezultatelor. Identificarea acestor factori se bazează pe observațiile evaluării, pe feedback-ul părților implicate și pe corelarea cu contextul local.

Factori de succes:

- **Abordarea participativă și ancorarea locală a strategiei:** Un element cheie al succesului SDL a fost faptul că aceasta a fost construită *de jos în sus*, implicând activ actorii locali. Consultările extinse și parteneriatul reprezentativ (88,9% membri privați/ONG) au asigurat ca direcțiile strategiei să fie bine adaptate nevoilor reale ale populației. Ca urmare, proiectele finanțate au avut *susținere locală* puternică – de la faza de candidatură (mulți solicitanți informați și motivați) până la faza de implementare (beneficiarii au colaborat cu autoritățile și comunitatea). Această aliniere între SDL și interesele locale a redus rezistențele și a crescut eficiența implementării.
- **Calitatea managementului GAL și capacitatea administrativă:** GAL Podgoria Panciu a beneficiat de o echipă tehnică dedicată și bine pregătită, cu un **manager experimentat** și personal local (angajați cunoscători ai specificului zonei). Procedurile interne clare, împărțirea responsabilităților și formarea continuă (staff-ul a participat la sesiuni de instruire organizate de RNDR) au condus la un management eficient al strategiei. Un indicator al acestui fapt este gradul ridicat de

absorbție a fondurilor și respectarea termenelor. De asemenea, GAL a demonstrat transparență și corectitudine – nu au fost raportate conflicte majore sau contestații la nivel local privind selecția proiectelor, ceea ce a menținut încrederea beneficiarilor în proces.

- **Animarea intensă a teritoriului și comunicarea eficientă:** Activitatea de animare a fost un factor crucial. GAL a desfășurat numeroase acțiuni de informare: distribuirea de materiale promoționale (mape, pliante, afișe) și organizarea a 7 întâlniri locale de prezentare a SDL. Aceasta a condus la creșterea gradului de conștientizare a oportunităților LEADER și la un **număr suficient de propuneri de proiecte** pe aproape toate măsurile (asigurând concurență și selecție a celor mai bune idei). Comunicarea directă, pe înțelesul localnicilor, și disponibilitatea echipei GAL de a oferi consultanță (inclusiv sprijin în scrierea cererilor) au fost apreciate de solicitanți. Un efect pozitiv al animării a fost și cooperarea strânsă cu primăriile – acestea au sprijinit promovarea și, ulterior, implementarea (ex. cofinanțarea acolo unde a fost cazul, punerea la dispoziție a spațiilor pentru proiecte etc.).
- **Sinergia și complementaritatea cu alte fonduri/programe:** GAL a urmărit în mod activ combinarea fondurilor LEADER cu alte surse, maximizând impactul. Un exemplu de bună practică este corelarea investițiilor "hard" din SDL cu proiecte "soft" finanțate prin Programul Operațional Capital Uman (POCU) – de exemplu, după cum s-a menționat, centrul social M4/6B a fost gândit în tandem cu proiecte POCU de incluziune (axa 5.2) menite să finanțeze activitățile derulate în centru. De asemenea, unele UAT-uri membre au accesat fonduri din Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL) sau alte surse pentru proiecte complementare celor GAL (cum ar fi modernizarea altor segmente de drum sau extinderea rețelei de gaz unde GAL a adus apă). Această viziune integrată a sporit considerabil eficacitatea – practic, SDL a jucat rolul de catalizator, acoperind verigile lipsă din lanțul de finanțare al dezvoltării teritoriale.

- **Caracterul inovativ și pilot al unor intervenții:** Un factor de succes a fost deschiderea GAL de a finanța *soluții inovatoare* și de a-și asuma riscuri cu proiecte pilot (precum centrul comunitar integrat și cooperativa agricolă). Aceasta a permis testarea unor modele noi în teritoriu, care s-au dovedit reușite și pot fi extinse. Inovarea este un principiu central LEADER și GAL-ul l-a implementat nu doar ca slogan, ci efectiv în practică – de exemplu, stabilind criteriile de selecție ce favorizau proiectele cu elemente de noutate și dând prioritate ideilor neabordate anterior. Rezultatul este că teritoriul dispune acum de exemple de proiecte de succes *unice* în județ (centrul de servicii sociale integrate e singular în Vrancea), sporind astfel vizibilitatea și atractivitatea zonei.

Factori de eșec / dificultăți:

- **Contextul socio-economic dificil (sărăcie, exodul forței de muncă):** Mediul de implementare al SDL a fost marcat de provocări structurale care au limitat în parte efectele strategiei. Sărăcia profundă și depopularea (în special plecarea tinerilor la muncă în străinătate) au redus baza de beneficiari potențiali pentru unele măsuri. De pildă, la măsura de instalare a tinerilor fermieri, interesul a fost mai scăzut decât s-ar fi dorit, în principal pentru că relativ puțini tineri mai activează în agricultură în zonă. GAL a identificat corect aceste probleme în analiză – “teritoriul GAL... este o zonă săracă” – dar capacitatea de a le contracara prin proiecte a fost limitată de amploarea mică a intervențiilor. Astfel, contextul dificil a *atenuat* impactul unor acțiuni (nu neapărat un eșec al GAL, cât o constrângere externă).
- **Reticența inițială la cooperare și schimbare:** Un obstacol întâlnit, mai ales la începutul implementării, a fost lipsa de încredere sau reticența unor grupuri țintă față de inițiativele propuse. De exemplu, fermierii mai în vârstă priveau cu suspiciune ideea de cooperativă (din cauza amintirilor legate de vechile cooperative comuniste); unele familii vulnerabile erau precaute în a trimite copiii la after-school sau a participa la programe, temându-se de stigmatizare. GAL a trebuit să depună eforturi mari de mediere și informare pentru a schimba mentalități. Acest proces a luat timp

și energie, ceea ce în unele cazuri a întârziat demararea efectivă a unor proiecte. În final, reticența a fost învinsă și proiectele s-au derulat, însă acest factor psihologic a fost un *impediment important* de depășit.

- **Capacitatea administrativă redusă a unor beneficiari:** Anumiți beneficiari – în special autorități locale mici sau ONG-uri locale – au întâmpinat dificultăți birocratice în derularea proiectelor (ex. achizițiile publice, raportările financiare). Deși echipa GAL a oferit sprijin, a existat o **curbă de învățare**. În două cazuri, beneficiarii au solicitat prelungiri la termenele de execuție deoarece nu au gestionat corect procedurile inițial. Acest factor ar putea fi considerat un semieșec al mediului de implementare (nu neapărat al GAL), evidențiind nevoia de a întări capacitatea instituțională locală. Pozitiv este că, odată surmontate dificultățile, beneficiarii și-au întărit experiența, însă aceste hopuri au consumat din eficiența globală.
- **Aspecte de scară și buget (impact limitat de fondurile disponibile):** Unul din punctele slabe inerente a fost dimensiunea relativ redusă a intervențiilor raportat la nevoile foarte mari. Cu un buget total de circa 1,8 mil. EUR (inclusiv funcționare), GAL a trebuit să prioritizeze strict. Unele nevoi nu au putut fi acoperite deloc (ex. infrastructura rutieră ar mai necesita zeci de kilometri de drum modernizat; nu s-au putut acorda finanțări tuturor tinerilor doritori etc.). Astfel, deși proiectele realizate au succes la nivel local punctual, **impactul general rămâne parțial** – spre exemplu, sărăcia nu a scăzut vizibil în indicatorii statistici ai zonei, deoarece intervențiile sociale au atins doar o fracțiune din populația afectată. Acest lucru nu reprezintă un eșec al implementării SDL propriu-zise, cât mai degrabă o limitare a potențialului său, dată de resursele finite. Totuși, poate fi menționat ca factor de context care a diminuat ambiția inițială: GAL și-ar fi dorit probabil să facă mai mult, dar a fost nevoit să selecteze doar anumite micro-proiecte.
- **Întârzieri și constrângeri procedurale externe:** Pe parcursul implementării, au survenit și întârzieri care nu au ținut direct de GAL, dar au afectat temporar ritmul. De exemplu, lansarea efectivă a primelor apeluri a fost amânată de aprobarea târzie a

SDL la nivel național, ceea ce a comprimat perioada de execuție a proiectelor. Apoi, cum s-a menționat, la unele proiecte de infrastructură au avut loc contestații la licitații, ducând la decalaje. Normele de achiziții și de eligibilitate uneori complexe au pus și ele piedici (un ONG local a trebuit să refacă de două ori un dosar de achiziție pentru echipamente, din cauza interpretării diferite a ghidurilor). Deși acestea nu au condus la eșecuri finale – toate proiectele au fost realizate – ele au creat **presiune suplimentară** și stres asupra echipei GAL și a beneficiarilor, necesitând management adaptativ și prelungirea programului de lucru. În esență, birocracia aferentă fondurilor UE a reprezentat un factor negativ, atenuat însă de suportul și experiența GAL în a naviga astfel de situații.

Pe baza acestor constatări, reținem că principalele *ingrediente ale succesului* SDL au fost strâns legate de filosofia LEADER: implicare locală, management flexibil și dedicat, inovație și colaborare. Pe de altă parte, *dificultățile* întâmpinate au provenit în special din condițiile structurale ale mediului rural românesc (sărăcie, depopulare) și din aspecte procedurale general aplicabile. În mod remarcabil, niciun factor de eșec nu a dus la neîndeplinirea vreunui obiectiv major al strategiei, ceea ce indică faptul că GAL a știut să gestioneze riscurile și să profite de factorii de succes pentru a-și duce la bun sfârșit planul.

VIII . Concluzii și recomandări

Concluzii generale: Evaluarea finală evidențiază faptul că SDL 2014–2020 a GAL Podgoria Panciu a fost **relevantă, eficace și, per ansamblu, implementată cu succes**, în pofida unor constrângeri inerente mediului rural defavorizat. Strategia a reușit să armonizeze obiectivele locale cu cele europene, abordând integrat dezvoltarea economică, socială și de mediu a teritoriului. Au fost finanțate proiecte care au produs **schimbări pozitive concrete:** economie rurală mai diversificată și dinamică (micro-afaceri și cooperative), infrastructură locală vizibil îmbunătățită (drumuri, apă, utilități comunitare), servicii sociale noi pentru grupuri vulnerabile și o comunitate mai unită și mai capabilă să își gestioneze singură problemele. Deși cu resurse financiare limitate, GAL a avut un impact ce depășește numeric realizările imediate, dat fiind efectul demonstrativ și calitatea de catalizator a

intervențiilor. Abordarea LEADER și-a dovedit **valoarea adăugată**: fără GAL, multe dintre aceste micro-proiecte nu ar fi existat, iar vocea comunității nu s-ar fi făcut auzită la masa deciziilor de dezvoltare. Astfel, se poate afirma că SDL Podgoria Panciu și-a atins scopul de a contribui la "obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiei și comunității rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă" – obiectiv general al Politicii de Dezvoltare Rurală, asumat și la nivel local .

Desigur, schimbarea adusă de o astfel de strategie nu rezolvă toate problemele moștenite, însă creează o **dinamică pozitivă** și fundația pentru progres viitor. GAL Podgoria Panciu a demonstrat că are capacitatea de a administra eficient fonduri europene și de a genera încredere în rândul populației – un capital social prețios pentru inițiativele viitoare. Comunitatea locală este acum mai pregătită să abordeze provocările următoare, având la activ exemple de succes, structuri asociative emergente și parteneriate consolidate.

Recomandări pentru viitor: În perspectiva următoarei perioade de programare (2021–2027 și ulterior), formulăm următoarele recomandări, bazate pe lecțiile învățate:

1. **Consolidarea și extinderea intervențiilor de incluziune socială:** Având în vedere impactul benefic al proiectelor sociale pilot (centrul comunitar, programul de formare pentru tineri vulnerabili), recomandăm continuarea și extinderea acestora. Este important ca GAL (sau autoritățile locale) să asigure sustenabilitatea centrului existent – prin personal calificat și finanțare continuă – și chiar replicarea modelului în alte comune cu comunități marginalizate. Pe viitor, SDL ar putea alocă un buget mai mare măsurilor de incluziune socială și educație, dat fiind că sărăcia rămâne o problemă majoră. Integrarea fondurilor FEADR cu fonduri FSE+ (pentru măsuri *soft*) ar trebui planificată din start, astfel încât infrastructura construită să fie utilizată la capacitate maximă cu activități și servicii bine finanțate.
2. **Sprijin sporit pentru tineret și capital uman local:** Pentru a contracara depopularea, este esențial să se investească mai mult în oportunități pentru tineri. Următoarea strategie ar trebui să includă măsuri dedicate tinerilor (nu doar fermieri, ci și tineri antreprenori non-agricoli, start-up-uri inovative, chiar și activități

culturale/sportive care fac mediul rural mai atractiv pentru ei). De asemenea, continuarea acțiunilor de formare profesională este necesară – posibil crearea unui program continuu de training-uri anuale, în colaborare cu școli profesionale sau camere agricole. O recomandare specifică este dezvoltarea unui *hub local de inovare rurală* (poate sub forma unui centru de resurse găzduit la GAL sau la liceul agricol dotat prin M5), unde fermierii și micii întreprinzători să poată primi consultanță, să acceseze informații și să testeze idei noi. Aceasta ar întări rolul GAL ca promotor al inovării și ar valorifica investițiile în echipamente educaționale deja făcute.

3. **Creșterea graduală a scalei intervențiilor economice:** Deși micro-finanțarea oferită a avut succes, următorul pas ar putea fi creșterea plafonului granturilor acolo unde se justifică, pentru a genera afaceri rurale cu impact economic mai mare (care să creeze nu 1-2, ci 4-5 locuri de muncă fiecare). Evident, bugetul total va dicta posibilitățile, însă se poate gândi o abordare stratificată: micro-granturi pentru start-up-uri, dar și granturi medii pentru extinderea unor afaceri viabile existente. O atenție ar trebui acordată sectoarelor cu potențial în zona Podgoria Panciu – de pildă, **agroturismul și turismul viticol**. Teritoriul are un renume viticol (vinurile de Panciu); legarea producției locale de o strategie de marketing teritorial (oenoturism) ar putea aduce un influx de venituri și locuri de muncă. Se recomandă ca viitoarea SDL să includă o măsură dedicată turismului rural integrat (cazare la pensiuni mici, degustări la crame locale, festivaluri ale vinului etc.), eventual în cooperare cu GAL-urile vecine, dat fiind că zona are potențial regional.
4. **Dezvoltarea în continuare a cooperării și a lanțurilor scurte:** Sămânța plantată în perioada aceasta – ca inițiativa – trebuie îngrijită și ajutată să crească. Recomandăm ca GAL să continue să aloce sprijin financiar pentru cooperativă chiar dacă aceasta nu a luat ființă (consiliere în marketing, identificare de piețe noi, facilitarea accesului la fonduri pentru logistică – poate achiziția unui depozit sau mijloc de transport frigorific în viitor). În noua strategie, se poate prevedea o măsură pentru *dezvoltarea*

lanțului alimentar scurt, care să sprijine înființarea unei cooperative sau formarea altora (ex. o cooperativă de artizani sau de prestatori servicii). De asemenea, **cooperarea inter-teritorială** ar trebui intensificată: GAL Podgoria Panciu ar putea iniția un proiect de cooperare cu alte GAL-uri viticole din țară sau UE, axat pe schimb de experiență și promovare comună a destinațiilor vitivinicole. Asemenea proiect (măsură LEADER de cooperare 19.3) ar aduce un plus de cunoaștere și vizibilitate internațională zonei, valorificând identitatea locală și sporind valoarea adăugată LEADER.

5. **Simplificare procedurală și suport pentru beneficiari în implementare:** O recomandare transversală este continuarea eforturilor de *simplificare și sprijin administrativ*. GAL ar putea elabora, la începutul noii perioade, ghiduri simplificate sau fișe practice pentru beneficiari (ex. *“Pași de urmat după semnarea contractului – achiziții, raportare, monitorizare”*), pentru a preveni erorile și întârzierile. Totodată, ar fi util ca GAL să militeze, prin federația națională a GAL-urilor, pentru simplificarea cerințelor la nivel de autoritate de management – de exemplu, praguri mai mari pentru achiziții directe locale, reducerea birocrăției la raportarea unor indicatori ș.a. De asemenea, dat fiind că unele primării mici au capacitate redusă de a pregăti tehnic proiecte (ex. studii, avize) și asta poate întârzia implementarea, GAL ar putea stabili parteneriate cu consiliul județean sau cu firme de consultanță, pentru a facilita pregătirea documentațiilor tehnice încă din faza de apel (poate chiar finanțând, din animare, servicii de asistență tehnică pre-proiect pentru UAT-urile defavorizate).
6. **Menținerea și extinderea principiilor LEADER:** Se recomandă ca și în viitor GAL Podgoria Panciu să mențină principiile care i-au adus succesul: parteneriatul incluziv (chiar extinderea parteneriatului – atragerea de noi membri din sectoare subreprezentate, cum ar fi femeii antreprenor, tineri, sau entități din afara teritoriului cu legături la nivelul județului, pentru know-how), abordarea multi-sectorială integrată și accentul pe inovație. Structurile GAL trebuie păstrate puternice – de

pildă, implicarea continuă a Adunării Generale în decizii, pentru a nu pierde angajamentul actorilor. Ar fi utilă crearea unor grupuri tematice permanente la nivel GAL (ex. un grup consultativ de tineret, un grup al fermierilor inovatori etc.), care să alimenteze GAL cu idei și să simtă că au un cuvânt de spus. LEADER nu înseamnă doar finanțare, ci și *empowerment* comunitar, iar GAL Podgoria Panciu a excelat la acest capitol, lucru ce trebuie amplificat.

Încheind acest raport, subliniem încă o dată **performanța GAL Podgoria Panciu** în implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală 2014–2020. Prin abordarea sa riguroasă, dar și creativă, GAL a transformat provocările locale în oportunități de dezvoltare. Recomandările de mai sus vin în sprijinul continuării acestei traiectorii pozitive. Viitorul dezvoltării rurale în podgoriile Panciu se arată promițător, mai ales dacă spiritul de parteneriat și implicarea locală cultivate în acești ani vor fi duse mai departe. GAL și comunitatea au acum cunoștințele, experiența și încrederea necesare pentru a accesa noi orizonturi de finanțare și progres, menținând vie viziunea unei comunități rurale prospere, inclusive și durabile. Felicităm toți actorii implicați pentru rezultatele obținute și încurajăm utilizarea acestor lecții în beneficiul continuu al oamenilor din Podgoria Panciu.

Surse de date principale utilizate în raport: Strategia de Dezvoltare Locală GAL Podgoria Panciu (vers. 27.11.2024); Rapoarte interne de implementare GAL; Interviuuri cu reprezentanți GAL, actori locali , locuitori din teritoriul gal , agenti economici și beneficiari ai proiectelor finantate prin gal . (septembrie 2025).
